

Den store omveltningen

Det skal godt gjøres å forberede seg på den enorme forandringen det er å få barn, selv om vi forsøker. Vi har snakket med tre familier om forventningene som var og virkeligheten som kom.

Tekst: Guro Thobru Idé og foto: Guro Skjelderup

Ofte har blivende foreldre glamorøse forventninger om hvor koselig det skal bli med barn. Samtidig har de også store ambisjoner om at alt skal være som før. Barnet kan jo bare være med! Du kan forberede deg så mye du vil, inne info på nettet, lese bøker og alt mulig, men det faktiske livet er noe helt annet. Forventningene står kanskje ikke helt i stil med det som er mulig å gjennomføre i praksis. Men det er imponerende hvor tilpasningsdyktige vi mennesker er.

– Hvor kommer disse forventningene fra?

– Mange mennesker er vant til å lykkes på mange områder. Man har gått på skole, man har et pent hjem, gode venner, hobbyer, man trener, og har egentlig alt man trenger. Og så får man en løs kanon som er så følelsesmessig omveltende.

Ingvild Mydland er helsesøster på fjerde tiåret og har møtt utallige foreldrepar.

– Hva er det foreldre forventer seg av rollen?

– Jeg vet ikke om de fleste klarer å se det for seg, sier hun.

– Det er mye fokus på fødselen, og det er en barriere. Etter fødselen er livet som blanke ark. De ser for seg en baby, kanskje med klær på. Men det er en overveldende følelse når barnet plutselig er der.

Mydland påpeker at familielivet ikke er noe verdensmesterskap.

– Den kjente familierapeuten Jesper Juul sier at vanlige, gode foreldre gjør mellom 20 og 40

feil hver dag. Og det lever barna godt med under forutsetning at man tenker seg om. Står man mellom det ene eller det andre, er det ingen av delene som blir helt feil.

– Hva er det som ofte blir annerledes enn det man har trodd?

– Folk er veldig overrasket over at de er så trøtte. Og så tror det at det ikke skal være så stor forandring å få barn. Det hender at jeg bruker myndigheten min til å si at «dere må avbestille alt besøk i helgen» – med et smil, da. Ofte har nye foreldre masse besøk, selv om kanskje ammingen ikke er på stell, og de strekker seg for langt. De er inne i en boble og tror at ting skal ordne seg. Men dette er veldig tidkrevende. Det er egentlig en intensivavdeling til å begynne med.

Det at man er så labil etter fødsel, er det få som er forberedt på, ifølge helsesøsteren.

– Man gråter i det ene øyeblikket og er lykkelig i det neste. Når man får til ammingen, er man nesten rusa, man er så glad fram til neste gang hvor det kanskje ikke går like bra, hvor barnet gråter og avviser brystet. Da blir det dårlig stemning, sier hun.

Mydland snakker med foreldre om den nye rollen og amming, følelser og organisering. Og hun spør gjerne fedre som er hjemme i permisjon, om hvordan de har det.

– Det mange sier da, er at de setter så pris på de små tingene. Plutselig kan barnet klappe, plutselig reiser det seg og gjør triks. Fedre som er hjemme, blir med på den langsomme utviklingen. De kan trøste, barnet henvender seg til dem, de føler seg mer verdifulle sammen med barnet. De opplever mestring. Det er veldig fint å se, og en stor utvikling fra da jeg startet som helsesøster, sier hun.

– Det er en overveldende følelse når barnet plutselig er der.

Helsesøster Ingvild Mydland

TRIVSEL MED TRE: Anne Rebekka Øiseth Bøen (37) og Herbjørn Kongtorp-Bøen (45) har sønnen Henri (2,5) sammen.





HVEM: Anne Rebekka
Øiseth Bøen (37), Herbjørn
Kongtorp-Bøen (45) og
Henri (2,5).
BOR: Ved sjøen Mjermen.

FALT PÅ PLASS: Mye av det
Anne fryktet ved å tre inn
i familielivet, viste seg ikke
å være så farlig likevel.

– Jeg sa alltid til venninner at hvis jeg får barn, skal jeg prate med dem som om de er folk!

Anne Rebekka Øisetb Boen

Jeg var kanskje en anti-variant av drømmen om A4-familielivet, sier Anne Rebekka.

Vi sitter på kjøkkenet i huset på gården hun var eneste arving til. Inntil hun traff maskintekniker Herbjørn.

– Jeg har aldri vært spesielt opptatt av eller oppsøkt babyer. Så det å bli mamma var noe skummel og ukjent. Men fordi jeg ikke har hatt så mye med barn å gjøre, eller opplevd noe sammenlignbart, er alt det som er fint, kanskje ekstra fint, sier hun idet Henri legger armene om henne mens han balanserer i fanget.

– Morskjærligheten og beskytterinstinktet jeg har kom veldig overraskende på meg. Opplevelsen av å innse at det som er viktig i livet, ikke trenger å være så komplisert, var også uventet. Øyeblikk der man er helt til stede og opplever noe fint sammen, enkel kjærlighet, der man ser verden i glimt på nytt gjennom barneøynene og alle spørsmålene, ser den ekte og rene gleden eller følelsen av å gi og få en skikkelig god klem. Der er man nær kjernen, tenker jeg.

Anne Rebekka forventet ikke å bli så dullete med Henri som hun har blitt.

– Jeg sa alltid til venninner at hvis jeg får barn, skal jeg prate med dem som om de er folk! Men nå har han tullenavn, og jeg har dullestemme, sier hun og smiler.

– *Dere var kanskje ikke i en gravidlykkeboble?*

– Jeg tør vel å påstå at vi ikke var gravide, sier Herbjørn til latter rundt bordet.

– Rett før fødselen var jeg ganske lei, husker jeg. Livet etter fødselen lå liksom foran meg som et totalt ukjent territorium. Jeg tenkte at den typen her inne kommer jeg til å kjenne igjen, han vil fortsatt være en del av meg da han kommer ut. Så det var litt rart å innse at han var sin egen person, at det var en jeg måtte bli kjent med på nytt.

– Det tar jo noen dager før han blir ens egen, sier Herbjørn.

– *Hadde du en drøm om å bli pappa?*

– Jeg har tenkt at det hadde vært stusslig å bli gammel uten barn. Jeg er vokst opp fem søsken, og kanskje tenkt at sånn er det bare.



BONDESØNN: Lille Henri har fått sykkelsete i traktorene på gården.

Anne Rebekka er enebarn, og har alltid trivdes godt med det.

– Jeg er klassisk introvert, så det ikke å kunne trekke seg tilbake like enkelt som før, er en utfordring. Nå kan jo Henri sove på dagen, da, men sånt styrer man ikke over.

Herbjørn sier han så for seg at han ikke ville bli en pappa som lar barnet bestemme.

– Hittil har jeg egentlig klart det greit, men jeg vet ikke om jeg vil klare det opp igjennom.

– Vi prøver å være konsekvente, men nå er han midt i trassalderen og ambisjonen om å være konsekvent går sånn passe. Man må velge sine slag, sier Anne Rebekka.

– For eksempel hender det at jeg gir ham polarbrød bare for å slippe å krangle. På helsestasjonen fikk vi råd om bare å sette foran ham det han skulle spise. Men gutten må jo få i seg noe mat også!

Etter at Henri kom, har paret blitt veldig bevisst på tingene man ikke kan gjøre, nå som det faktisk er blitt vanskelig. Som rideturer og padling i kajakken.

– Men det var jo ikke slik at vi red og padlet kajakk hver dag tidligere heller. Det er bare et ideal å være flinkest mulig til å finne på ting som Henri også kan like, sier Anne Rebekka.

– Og det er veldig fint om han blir interessert i gården, sier Herbjørn.

– Han kunne jo ordet «rundballeklype» nesten før han sa «mamma», så det er håp.



SAMMENSVEISET:
Martin og Rakel har kommet nærmere hverandre som par etter at de fikk barn.

Jeg visste ikke at det skulle være så mye slit.

Martin Jr. Callanta

HVEM: Martin Jr. Callanta (32), Rakel Lindgren Callanta (30), Isak Henning (4), Jakob Martin (2) og Lukas Noel (halvt år).
BOR: På Ormåsen.

Jeg ønsket meg barn fra jeg var 18 år, men jeg måtte jo finne en dame først, sier Martin mens han traver på kjøkkenet i kjellerleiligheten på Ormåsen.

Han synes ideen rundt å spise middag sammen er veldig hyggelig, men det er ikke alltid sånn i virkeligheten. Og da Foreldre & barn er på besøk, kommer det alle fall ikke til å skje!

– Apropos mat fikk jeg det for meg at jeg skulle lage all maten selv, smoothiene og hele pakka. Men nei, sier Rakel.

– Jeg skal aldri gi sukker, er det noen som sier. Bare vent og se, sier jeg da. Vi har lært oss at ingenting blir som man tror, uansett hva man ser for seg.

Martin jobbet på barneskole da han møtte Rakel. Mens hun gikk gravid med deres første-fødte, Isak, utdannet han seg til barne- og ungdomsarbeider. Nå har paret fått to gutter til.

– Hva slags forventninger hadde du som var så tidlig klar for foreldrerollen?

– Jeg tenkte at det «dette blir gøy, nå skal vi leke hele tiden og bare ha det moro», sier Martin.

– Du sa vel noe sånt som at du aldri kom til å kjefta på dem, tilføyer Rakel.

– Ja, man må prate ordentlig med dem, ikke kjefta så mye. Men det har blitt litt skriking i ny

og ne. Som regel er de kjempesnille, da. Men jeg visste ikke at det skulle være så mye slit. Sønnen var det som tok knekken på meg i begynnelsen. Jeg forventet lite søvn, men det der tok kaka.

I nabolaget er det mange villaer, og paret hadde forestilt seg at de skulle bo i en slik da de nærmet seg 30 og hadde familie.

– Jeg kan bli litt lei meg når vi er i bursdager og sånt, for det er mange fine hus rundt oss her, og jeg vet at det er en stund til vi kan få noe lignende, sier Rakel.

– Jeg hadde jo lyst til å lage det fine barnerommet, og så meg at det skulle bli kjempesøtt. Men det har ikke skjedd. Å finne på ting har vært viktigere enn kjøpe nye møbler. Og Martin er flink til å minne meg på at vi har det så fint sammen vi to og med barna. Jeg har lagt fra meg tanken om at vi må ha hus for å ha familie.

Paret har alltid stått hverandre nær, men synes forholdet har blitt bedre etter at de fikk barn.

– Man leser så mye, forholdet kommer til å ryke, man vil krangle hele tiden. Men sånn har det ikke blitt, det har blitt mye bedre, sier Rakel.

– Vi hadde jo mer fritid for oss selv før. Men da var det mye tull, slappe av hele helgen og sove lenge, sier Martin.

– Etter at vi fikk barn, har vi opplevd mye



FINNER PÅ MYE: Familien er flinke til å finne på ting, mye mer nå enn før de fikk barn.



mer, med turer og små ting hele tiden, sier Rakel.

– Samtidig, vi trodde at vi skulle greie å leve livet som før, og være lenge ute sammen med venner for eksempel. Isak var med over alt! Men nå har vi mer og mer lyst til å være hjemme til klokka 19. For etter klokka 19 er det vår tid, sier Rakel.

– Det er så viktig å være menneske selv om man har barn.

De opplever at de har kommet nærmere andre som har barn også.

– Selv om man er på samme sted i livet, er man i helt forskjellige verdener når en har barn og en annen ikke. Vi har fått mer kontakt med andre som har barn. Og vi har fått et annet forhold til foreldrene våre etter at vi fikk barn. De har kanskje akseptert at vi er voksne, sier Rakel og ler.

– *Dere har måttet skrote noen forventninger, men hvilke har gått i oppfyllelse?*

– Jeg husker at første gang jeg holdt Isak, visste jeg at livet mitt kom til å bli forandret. Alt var stille rundt oss på Drammen sykehus, jeg så ut av vinduet og tenkte at «dette blir gøy». Gøy var det ikke, det var fantastisk, sier Martin.

– *Har noe blitt akkurat som dere trodde?*

– Jeg håpet jo at barna mine skulle bli søte, og det ble de, sier Rakel med Lukas på brystet og et stort smil.



– Det er spinnvill stor forskjell på å ha et barn og ha to!

Per Erik Vognlid

Når jeg tenker tilbake, hadde jeg få forventninger om hvordan det skulle bli. Det var mer en lettelse rundt at vi skulle ta steget med å gjennomføre dette her, sier Per.

Lukten av kaffe og vafler brer seg i tomannsboligen på Vøyenenga, hvor vi finner Lukas springende rundt og Elias sittende og glise i tripp trapp-stolen.

– Det var naturligvis ikke det første vi snakket om da vi møttes, men da temaet først kom på baren, var det en kjapp enighet om å prøve. Det ligger kanskje litt i bakhodet at livet og forholdet blir komplett når du får barn, fortsetter han.

– Om jeg hadde møtt Inger tidligere, hadde jeg nok hatt barn tidligere.

For Per kom en skrekkblandet fryd da Inger sa hun var gravid.

HVEM: Inger Bjella Stavn (37) og Per Erik Vognlid (49), Lukas (4) og Elias (1).
BOR: På Vøyenenga.





SØSKENKJÆRLIGHET:

Det er koselig å ha en bror til lekekamerat.

– Det var skremmende, samtidig som det var skikkelig bra. Men det gikk ikke helt opp for oss før vi var på andre ultralyden med Lukas. Da vi hørte hjertet slå, var det litt sånn «holy smoke», nå skal det skje. Men det var absolutt ting jeg ikke var forberedt på.

Storebror i huset var et ørebarn. Han våknet hver time, hver natt i flere måneder. Men han kunne ikke opereres før han var fylt ett år.

– Når du er midt oppi det der, står du deg selv nærmest. Da er det tøft. Jeg skjønnte jo at det kom til å bli en ny vri på livet, men at det skulle bli så lite søvn over så lang tid, var jeg ikke forberedt på.

– Men som Per sa, dette var nøye planlagt, vi hadde jo lyst til dette. Det er utrolig hvor mange gir man har, og hva man kan få til, sammen. Han er en bra mann, og vi visste at vi kom til å bli et bra team, sier Inger.

– Men vi kunne vært flinkere til å be om hjelp, det er vi ikke så gode på i 2018.

Hun har aldri vært en som har sett for seg bryllup og barn. Da sistnevnte skjedde, var hun veldig klar på hvordan hun ikke ville ting skulle bli.

– Man hører foreldre som hyler og skriker til barna sine, og tenker at det skal jeg aldri gjøre. Men når du får høre «dumme mamma» tjue ganger en dag, så treffer de jo en nerve og du blir irritert, sier Inger og smiler.

– Før vi fikk barn, tenkte jeg også at jeg hadde

så utrolig mye tid. Det ville ikke være noe problem å få barn, for vi har så mye tid!

– Men det er innimellom trøblete å få hverdagen til å gå opp, med min jobb og Ingers turnusjobb, men det handler om planlegging, sier Per.

– Så kjenner vi jo at det innimellom hadde vært fint med tid til å gå på kino for eksempel, eller en konsert. Men det blir jo begrensa. Det er spinnvill stor forskjell på å ha et barn og ha to!

– Jeg trodde aldri vi skulle få to barn etter alle søvnutfordringene med førstemann, sier Inger.

– Per har en ørelidelse som ble diagnostisert samtidig som Lukas. Han ble døv på begge ørene av alt stresset med lite søvn. Vi kommuniserte ved at han ropte til meg og jeg skrev tilbake til ham! Vi hadde nettopp kjøpt dette huset og naboen må jo ha trodd at vi var gærne! Men en dag sto han og så på Lukas som lekte på stuegulvet og sa «hadde det ikke vært koselig med en han kunne leke med?» Han som ble døv av søvnmangel ... Og så fikk vi lillebror, ørebarn nummer 2.

– Selv om vi aldri glemmer det med søvnen, er det jo masse positivt som veier opp, sier Per.

Han har i mange år vært dedikert til jobb.

– Kanskje over gjennomsnittet. Jeg har hatt en lidenskap for jobben – men ikke kjærlighet. Familielivet er mye mer utfordrende, på godt og vondt. Hvis noe i jobb ikke funker, finner du en løsning som gjør at det funker likevel, men i familien velger du på grunn av kjærligheten å stå i det, samme hva.

– Jeg skulle ønske det var noen her som kunne filme oss, for det er så komisk noen ganger, sier Inger.

– Jeg er redd for å glemme alle øyeblikkene, når jeg sitter i en kurvstol og dingler som 80-åring. •



FORELDRELIVET: Du forbereder deg på noe, og så skjer det noe annet.